

[Lars Emil Johansen]

Greenex A/S forinden accepterer sammenlutningens efter alt at dømme rimelige og endog meget forsigtige krav vedrørende opnåelse af ligeløn i bjergværket i Den sorte Engel.

Den varslede strejke, som af GAS begrundes med, at det hidtil ikke har været muligt at forhandle sig frem til en fornyelse af den overenskomst, som udløb allerede for et halvt år siden, er den første af sin art i Grønlands Arbejder Sammenslutnings 20-årige historie. Alene dette faktum er et udtryk for situationens alvor med hensyn til aflønningen af de grønlandske arbejdere i Grønlands eneste mineby.

På denne baggrund ønsker jeg at vide, hvad ministeriet for Grønland som tilsynsførende for minevirksomheden i Marmorilik agter at foretage sig for at sikre, at de grønlandske arbejdere i Marmorilik ikke udsættes for overgreb på grund af deres deltagelse i den helt igennem overenskomstsmæssige, altså ikke overenskomststridige, strejke.

Jeg har med stor glæde noteret mig, at Grønlandsministeren gennem såvel den danske dagspresse som den grønlandske presse har udtalt, at han støtter GAS' krav om ligeløn for de grønlandske arbejdere i Marmorilik, ligesom Grønlands landsråd har indtaget samme standpunkt som Grønlandsministeren.

Da den varslede strejke i Marmorilik som nævnt er den første af sin art i den grønlandske fagbevægelses historie, er det af stor principiel betydning, at aktionen får så gode chancer for at blive vundet som overhovedet muligt. Jeg betragter det derfor som en vigtig kendsgerning, at der tilsyneladende er fuld grønlandsk politisk opbakning bag organisationens krav over for selskabet Greenex A/S.

Hvad angår minevirksomhed som helhed i Grønland, er det vigtigt at se på den betydning, de koncessionerede selskabers tilstedeværelse har for det grønlandske samfund. Her må jeg bemærke, at eksperimentet Greenex, der driver minedrift i naboskab med et udpræget fanger- og fiskersamfund i Umanak distrikt, må antages at skabe præcedens for eventuel fremtidig aktivitet på dette område. Utryghed blandt den grønlandske befolkning såvel m. h. t. til den med minedriften forbundne sociale risiko og miljøforureningsrisikoen som med hensyn til grønlandsk arbejdskrafts anvendelse er faktorer,

der spiller en afgørende rolle i vor stillingtagen til fremtidige og igangværende mineaktiviteter i grønlandsk område.

Det er ingen hemmelighed, at anvendelsen af grønlandsk arbejdskraft i bjergværket i Marmorilik fortsat er yderst lille, og at antallet har været næsten stagnerende i den tid, minen har eksisteret. Da det således ser ud til, at de nugældende koncessionsvilkårs mildere bestemmelser vedrørende anvendelse af grønlandsk arbejdskraft ikke giver tilfredsstillende resultater for det grønlandske arbejdsmarked, skal jeg hermed henstille til ministeren for Grønland nu at tage initiativ til en stramning af koncessionsvilkårene, således at det herefter kræves, at en bestemt procentdel af den af selskaberne beskæftigede arbejdskraft skal hentes fra det grønlandske arbejdsmarked.

Da jeg anser etableringen af en sådan ordning som en absolut nødvendighed, den grønlandske arbejdsløshedssituation taget i betragtning, og ikke mindst på baggrund af eksemplet Greenex A/S, skal jeg kraftigt opfordre Grønlandsministeren til at tage dette op til konkrete overvejelser i nærmeste fremtid.

Jeg skal herefter sige nogle ord om den grønlandske fiskeripolitik og erhvervets udviklingsmuligheder. Som følge af folketingets vedtagelse af den nye grønlandske erhvervsstøttelov har der vist sig stigende interesse for at etablere nye erhvervsvirksomheder i Grønland. Specielt har vi set en stigende interesse for anskaffelse af trawlere til oversøisk fiskeri i Davisstrædet og i Nordatlanten som helhed. Det er specielt rejefiskeriet, der sættes på, da denne form for fiskeri er den mest rentable. Heri ligger der en økonomisk ressource og mulighed for kapitalvinding for den kollektive grønlandske erhvervsudvikling, såfremt en passende erhvervspolitisk styring kan etableres.

Der er i dag mig bekendt ansøgninger om finansiering af rejetrawlerprojekter fra den grønlandske erhvervsstøtte for beløb af en størrelsesorden på omkring 100 mill. kr. Så vidt jeg er orienteret, er der i dag tale om ansøgninger til erhvervsstøtten fra selskaber, der stort set kan opdeles i følgende tre kategorier: for det første stammer størsteparten af de ansøgte beløb fra selskaber med overvejende dansk kapital, dvs. fra danske i Grønland, som ikke har beskæftiget sig med